ספרי׳ — **אוצר החסידים** — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

•

מכבוד קדושת

אדמו״ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

וירא

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ה

(תרגום חפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק״

כפר חב״ד ב׳

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושבע לבריאה

שנת המאה לגאולת כ״ק אדמו״ר (מוהריי״צ) נ״ע

וירא

א. "וירא" ב"יום שלישי של מילה"

על הפסוק "וירא אליו ה'..." נאמר בגמרא[1] – ורש"י מביא זאת, בניסוח שונה, בפירושו על התורה, לאחר שהוא מבאר את הכוונה של "וירא" באופן כללי, אשר היתה "לבקר את החולה" – "אותו היום יום שלישי של מילה של אברהם היה, ובא הקדוש־ברוך־הוא לשאול באברהם".

על כך שואלים: מנין מסיקה הגמרא ש"וירא אליו..." היה ב"יום שלישי של מילה"?

והקושי גדול יותר: אכן, מדוע המתין הקדוש־ברוך־הוא בביקור חולים אצל אברהם עד ליום השלישי, ולא ביקרו לפני כן?

לגבי היום הראשון אפשר לומר, שכאשר היה הקב"ה אצל אברהם לסייעו למול את עצמו – כדברי רש"י בפרשה הקודמת[2] "שלח (הקדוש־ברוך־הוא) ידו ואחז עמו" – הוא גם ביקר בכך את החולה. וכיון שמלשון הפסוק "וירא אליו" מובן, שזוהי ראיה חדשה, שהקב"ה בא במיוחד לבקר חולים אצל אברהם – "בא הקב"ה לשאול באברהם" – הרי מכך מובן, ש"וירא אליו" לא היה ביום הראשון.

אך עדיין נותרה השאלה: מנין מסיקה הגמרא ש"וירא אליו" לא היה ביום השני, ומדוע, אכן, לא ביקרו הקדוש־ברוך־הוא ביום השני?

ב. הר"ן: ביום השני אין סכנה

לפי שיטת הר"ן[3], שסכנת המילה היא רק ביום הראשון וביום השלישי, ולא ביום השני, משיבים המפרשים[4] על השאלה שלעיל, שהקדוש־ברוך־הוא לא ביקר את אברהם ביום הראשון, כי[5] אברהם היה עסוק אז במילת ישמעאל, "ילידי ביתו" ו"כל מקנת כספו". וביום השני הוא לא ביקרו, כי ביום זה אין סכנה.

אך אין מובן:

א) דברי הגמרא "אותו היום יום שלישי של מילה היה", אשר אין בהם מחלוקת, צריכים להיות מיושבים גם לפי השיטות[6] (ואף רש"י[7] בכללם) הסוברות, שגם ביום השני יש סכנה, ולדעתם, אדרבה: ביום זה הסכנה גדולה יותר מאשר ביום השלישי. וכיצד מובנים לפי שיטות אלו דברי הגמרא[8]?

ב) אף לפי דברי הר"ן, שביום השני אין סכנה, קשה: מצות ביקור חולים היא גם לגבי חולה שאינו מסוכן[9], ואם כך, מדוע[10] לא ביקר הקדוש־ברוך־הוא את אברהם ביום השני[11]?

---

1) ב"מ פו, ב.

2) לך יז, כד (ברש"י ישן). והוא מב"ר פמ"ט, ב. ילקו"ש נחמו' רמז תתרעא.

3) שבת קלד, ב (ד"ה הלכה כראב"ע). ושם, שכ"ה דעת הרי"ף, והרמב"ם הל' מילה פ"ב ה"ח (וראה גם מ"מ הל' שבת פ"ב הי"ד). וראה גם שו"ע אדה"ז שסל"א ס"א.

4) רא"ם כאן.

5) וצ"ע שהרי (בפשטות הכתובים) אברהם נימול לאחרונה לאחרי מילת כל אלו (ראה רמב"ן וראב"ע). ואולי י"ל דהי' אברהם טרוד בביקור חולה אצל כאו"א כו'. או שס"ל להרא"ם דאברהם נימול בתחלה וע"פ נימוקי האוה"ח כאן. ולפענ"ד (בנוגע ליום ראשון) – כנ"ל סעיף א' י"ל בפשטות דביקרו.

6) רמב"ן ורשב"א, הובאו במ"מ שם.

7) שבת שם (הובא ברא"ם כאן). וראה גם רש"י שם פו, א ד"ה מנין שמרחיצין: דאף ביום ג' מסוכן הוא.

8) באוה"ח כאן: "וראיתי בגירסת הטור שלא כ' יום ג' אלא מלמד שבא הקב"ה לבקר את החולה". ובסיום פירושו: "ואולי כי הסוברים כן (שאין הפרש בין יום א' ליום ב') גורסים כגירסת הטור". וצ"ע, שהרי גם רש"י ס"ל שאין הפרש כו' (כמצויין בהערה הקודמת), ובכ"ז מדגיש בפירושו לאחרי שכתב לבקר סתם: "א"ר חמא ב"ח יום שלישי כו'"*.

9) כמובן מפשטות סוגיית הש"ס (נדרים לט, סע"ב ואילך), ברמב"ם הל' אבל פי"ד ובטושו"ע יו"ד סשל"ה. – ולהעיר אשר בכלל, חולי המילה וסכנה שבזה סוג בפ"ע הוא וכדמוכח מהא דחייבו תורה לימול, ממרז"ל דעד אלישע לא הי' חולה שנתרפא (ב"מ פז, א) ועוד.

10) ובפרט, שהמצוה דביקור חולים למדו רז"ל (סוטה יד, א) ממה שהקב"ה ביקר את אברהם.

11) בחדא"ג מהרש"א לב"מ שם, דמכיון שגם להשיטות

---

*) ואין שייך לתרץ בזה שבפירושו עה"ת, מכיון שהוא בדרך הפשט. ס"ל דלא כבפירושו לש"ס – כי (א) הרי זה (מתי הסכנה היא יותר) ענין של מציאות. (ב) פירוש זה מביא רש"י בשם ר' חמא בר' חנינא.

ג. "אין מבקרין... אלא מיום שלישי"

בעל "אור החיים" הקדוש משיב, שהקדוש־ברוך־הוא דחה את ביקור החולים אצל אברהם עד ליום השלישי כי "אין מבקרין את החולה אלא מיום שלישי והלאה"[12]. אמנם, "קרובים נכנסים מיד לבקרו"[13], והרי הקדוש־ברוך־הוא "קרוב" לישראל, כנאמר[14] "מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו", אך למרות זאת לא בא הקב"ה לבקרו עד היום השלישי, כי הסיבה לכך שקרובים נכנסים מיד היא, שביקורם לא יגרום לפרסום מחלתו של האדם[15], בעוד אשר ביקורם של רחוקים יפרסם זאת – "אוושא מילתא"[16]. וסיבה זו אינה מתאימה לגבי הקב"ה, אשר למרות היותו קרוב, הרי ביקור זה הוא "בפרסום[16] כל העולמות".

אך תירוץ זה אינו מובן, כי[17] (א) הקדוש־ברוך־הוא יכול היה לבקרו שלא בפרסום, (ב) גם "וירא אליו ה'" לא היה בפרסום, שהרי היה זה "כחום היום", כאשר אין עוברים ושבים[18]. ומכך שלמטה לא היה הביקור בפרסום, הרי זאת הוכחה שגם מלמעלה לא היה לכך פרסום, וממילא נמנע "אוושא מילתא" גם למעלה מחשש המקטרגים, שהרי כיון שכל הענינים שלמטה משתלשלים מהענינים שלמעלה, הרי מובן שיש ביניהם דמיון.

ד. מצות מילה דומה למצוות שלאחר מתן תורה

כדי להבין זאת יש להקדים ולציין את הנאמר פעמים רבות[19], שכוחם של ישראל לקיים מצוות לאחר מתן תורה נובע מהמצוות שקיימו האבות לפני מתן תורה – "מעשה אבות סימן לבנים"[20].

אך כיון שהמצוות שקיימו האבות היו בעיקר ברוחניות, ולא "חדרו" כל כך[21] לדברים הגשמיים שבהם הן התבצעו, ואשר משום כך, כאשר חפץ אברהם להשביע בנקיטת חפץ[22], לא היתה לו ברירה אלא "שים[23] נא ידך תחת ירכי"[24] – בשונה מהמצוות שלאחר מתן תורה, כאשר קדושת המצוות נקבעת בדברים הגשמיים שבהם מקיימים אותן, כך שהקדושה נשארת בהם בפנימיות ובגלוי גם לאחר קיום המצוה,

לכן, כדי שיהא קשר בין המצוות של האבות לבין המצוות שלאחר מתן תורה, צריכה היתה להיות אצל האבות לפחות מצוה אחת הדומה למצוות שלאחר מתן תורה. וזוהי

שביום א' וב' יש יותר סכנה "ביום ג' החולשה גוברת יותר" (ראה וישלח לד, כה ובת"א שם. וראה גם ר"ן שם) – לכן בא הקב"ה לבקרו ביום ג', כי אז "הוא עיקר מצות הביקור". עי"ש. אבל אינו מובן שהרי פשוט שגם בב' ימים הראשונים ישנה המצוה, ולמה לא ביקרו הקב"ה גם בימים אלו*?

12) רמב"ם שם ה"ה. ובירושלמי פאה פ"ג ה"ז, וטושו"ע שם – אחר ג' ימים.

באוה"ח שם כתב (ע"פ מרז"ל נדרים מ, א: יומא קדמאה כו') שרק ביום א' אין מבקרין, ולכן תירץ זה לדעת הר"ן שביום ב' ליכא סכנה. אך לפי מ"ש הרמב"ם, תירוצו הוא גם לדעת רש"י.

13) ירושלמי שם. טושו"ע שם (וידועה התמי' על שלא הביא הרמב"ם דין זה).

14) ואתחנן ד, ז.

15) ב"ח ביו"ד שם.

16) לשון האוה"ח שם.

17) וגם: מכיון שמילת אברהם היתה בפרסום (ראה ב"ר פמ"ז, ט. רש"י לך יז, כג), הרי ממילא ידעו שהוא חולה. וא"כ ה"ז דוגמת מי שהוטל עליו שם חולה, שגם הרחוקים מבקרין אותו מיד (כמ"ש הב"ח שם).

18) ב"מ שם. ב"ר פמ"ח, ט. רש"י ריש פרשתנו.

*) בחדא"ג שם "וכן אמרו דאין מבקרין החולה עד אחר ג' ימים". אבל ראה לקמן סעיף ג'. שאי"ז שייך לנדו"ד.

19) ראה גם לקמן ע' 90 ובהנסמן שם.

20) ראה תו"ח לך פג, סע"ג ואילך. לקו"ש ח"א [המתורגם] ע' 35. ח"ג [המתורגם] ע' 11. ועד"ז – ראה רמב"ן לך יב, ו. וראה גם ב"ר פ"מ, ו.

21) אף שבודאי גם מצות האבות פעלו במקצת בדברים הגשמיים בהם נעשו המצות (גם לאחרי קיום המצוה) – כי מכיון שמעשה אבות סימן ונתינת כח לבנים, הרי בהכרח שיהי' בהם דוגמא עכ"פ לכמו שזהו לאחרי מ"ת – בכ"ז, קדושת המצוה אז לא נקבעה בהגשמי באופן שתישאר בו בפנימיות ובגלוי גם לאחרי קיום המצוה.

– ואולי י"ל שזהו פנימיות הטעמים שהי' לן באכסניות שלן בהם בהליכתו (הובאו בפרש"י לך יג, ג).

22) ראה רש"י ח"ש כד, ב. וראה גם שבועות לה, ב.

23) אף שלכאורה הוא היפך הצניעות – כי לפני מ"ת לא היו מצות אחרות שנשארה בהן קדושתן לאחרי קיום המצוה – כדלעיל בפנים.

24) ח"ש שם.

מצות מילה[25]

– אשר קדושתה של מצוה זו נשארה, גם לפני מתן תורה[26], בדבר הגשמי אף לאחר קיום המצוה –

והיא קישרה את שאר כל המצוות של האבות עם המצוות שלאחר מתן תורה, ש"מעשה אבות" יהיה "סימן לבנים".

מכך מובן, שקיום מצות מילה על ידי אברהם אבינו, לפני מתן תורה, צריך היה להיות באופן זהה לקיום המצוות לאחר מתן תורה.

ה. המצוות, וכן ההכנות והתוצאות, בדרך הטבע

אחד הפרטים בקיום המצוות לאחר מתן תורה הוא ההשתדלות שהמצוות תקויימנה בדרך הטבע, ולא על ידי נס[27]. כיון שהמצוות, שלאחר מתן תורה, צריכות לגרום לזיכוך, ולהביא קדושה לתוך הדברים הגשמיים שבעולם הטבעי, עליהן להתבצע בדרך הטבע – כדי שגם טבעו של העולם לא יתבטל, אלא יזדכך.

25) וזהו אחד הטעמים (בפנימיות הענינים* מה שאברהם לא מל א"ע קודם שנצטווה – אף שקיים כל התורה כולה עד שלא ניתנה (יומא כח, ב. קידושין פב, א) – כי קיום מצוה זו הוצרכה להיות מצד ציווי הקב"ה. בדוגמת** המצות שלאחרי מ"ת כמבואר בארוכה בלקו"ש ח"א שם. ח"ג [המתורגם] ע' 14.

26) אלא שמ"מ, מכיון שלפני מ"ת לא בטלה עדיין הגזירה דעליונים לא ירדו למטה – גם הקדושה דמצות מילה [נוסף לזה שהיתה רק בגוף מקיים המצוה*, ולא בגשם העולם (שנזדכך רק ע"י כור הברזל דמצרים – תו"א עד, א)], לא נקבעה בהגשמי (גם של גוף מקיים המצוה) ממש כמו המצות שלאחרי מ"ת (ראה לקמן ע' 90 הערה 24).

27) מלבד בדאי אפשר, או שנעשה הנס במיוחד בשביל זה, וכמו נס השמן דחנוכה, וכמו שאכלו את המן, אף שאין נהנים ממעשה ניסים. וצע"ק מתוד"ה חטין (מנחות סט, ב) ואכ"מ.

*) ראה ביאור אדה"ז בתו"א ס"פ לך. הביאור ע"פ דרך הפשט – ראה לקמן ע' 147.

**) אבל לא ממש – כי הציווי אז לא הי' מבחי' "אנכי הוי' אלקיך". וראה הערה הבאה ולקמן ע' 90 הערות 22-23.

*) ואולי י"ל, שזהו הטעם שדוקא מצות מילה נבחרה שתהי' דוגמת המצות שלאחרי מ"ת (וראה לעיל הערה 25) – כי היא המצוה היחידה שענינה הוא לפעול בגוף האדם, כמ"ש (לך יז, יג) "והיתה בריתי בבשרכם גו'". ולהעיר ממנחות מג, ב.

יותר מכך: לא רק המצוה עצמה, אלא אפילו ההכנה למצוה צריכה להיות בדרך הטבע. כפי שידוע[28] הסיפור על אדמו"ר הזקן, שהמתין בקיום ברכת קידוש לבנה, עד אשר השפיע על הפקיד שהלה יעצור את הסירה, למרות שלפני כן עצר אותה אדמו"ר הזקן בדרך נס. וזאת, משום[29] שהוא חפץ שגם ההכנה למצוה תהיה בדרך הטבע.

כשם שקיים ענין זה לגבי ההכנות למצוה, כך גם, מאותה סיבה, לגבי התוצאות של המצוה – שלא יהיה צורך בנס כדי להגיע לענינים שצריכים לבוא כתוצאה מהמצוה בדרך הטבע, כי אז תיפגם שלמות קיום המצוה.

ו. אין לבטל קשיים בקיום המצוה

מכך מובן, שכאשר לפי הטבע, יש קשיים בקיום המצוה (בקיום המצוה עצמה, או בהכנה, או בתוצאות של המצוה), אין להסירם או לגרום להקלה בהם באופן בלתי טבעי – כי אז נפגמת שלמות המצוה.

אין הכוונה לומר, שיש לחפש קשיים. אך כאשר ישנם קשיים בדרך הטבע, אין להשתמש בדרכים בלתי טבעיות כדי להימנע מהם.

כנאמר בזהר[30], שהמצוות אינן צריכות להיות "בריקנייא ובמגנא" (=ריקם ובחינם), כי אז אין נמשכת על ידי המצוה "רוחא דקודשא", שזהו סדר עבודה של "מצרים", כנאמר[31] "אשר נאכל במצרים חנם" – אלא צריך "לאשתדלה ביה כדקא יאות כפום חיליה" (=להשתדל בה כראוי כפי כוחו), ו"באגר שלים" (=בשכר מלא).

וכך מסופר על האריז"ל[32], שלא התמקח

28) לקו"ד ח"ד תשנב, ב.

29) כמבואר שם תשנג, א.

30) ח"ב קכח, א.

31) בהעלותך יא, ה. וראה ספרי ורש"י שם.

32) בטעהמ"צ פ' ראה מצות הצדקה. והעילוי בהנהגת האריז"ל לגבי הנהגת כאו"א בזה ע"פ הזהר – שאפילו ע"י

על מחירה של מצוה, אלא שילם עבורה ככל שנדרש.

ז. אין להסיר קשיים, גם מגורמים צדדיים

הנהגה זו של האריז"ל נרמזת, ככל ענייני פנימיות התורה, גם בנגלה שבתורה: מסופר בגמרא[33] על רבן גמליאל, אשר קנה אתרוג[34] באלף זוז, "להודיעך כמה חביבות מצוות[35] עליהן[36].

אכן, בסיפור שבגמרא יש חידוש נפלא יותר מאשר בהנהגתו של האריז"ל, שהוזכרה לעיל:

הרי מובן, שהדרישה מרבן גמליאל לשלם אלף זוז עבור אתרוג, היתה מסיבה צדדית[37], שהרי, לא ייתכן, שללא סיבות צדדיות, יידרש עבור אתרוג תשלום של אלף זוז[38]. מכך שגם במקרה כזה שילם רבן גמליאל את מלוא הסכום שנדרש לשלם עבור האתרוג, רואים, שאף כאשר הקשיים בקיום המצוה נובעים מסיבות צדדיות – גם אז אין להשתדל להסירם[39].

ח. הריפוי על ידי המלאך רפאל הוא טבעי

לכאורה, יש לשאול על כך: כיון שבקיום המצוות אין להסיר את הקשיים הכרוכים לפי הטבע בקיומן, וכך היה צריך להיות במצות המילה על ידי אברהם אבינו, כדלעיל בסעיף ד'[40], כיצד ייתכן שהמלאך רפאל בא לאברהם אבינו כדי לרפאו[41]: רפואה על ידי מלאך אינה, לכאורה, דרך טבעית – ומדוע ישלח הקדוש־ברוך־הוא מלאך להסיר מאברהם קשיים הכרוכים לפי הטבע במצות מילה?

הדבר יובן לפי דברי הרמב"ם[42], שגם כוחות טבעיים נקראים לפעמים בשם "מלאכים".

פעולות שבטבע (משא ומתן וכיו"ב) לא רצה לבטל או למעט כו'.

33) סוכה מא, ב.

34) כ"ה בתוס' ורא"ש ב"ק ט, ריש ע"ב. סמ"ג מ"ע מד – הובא בב"י או"ח סתרנ"ו. (ולהעיר מזהח"מ לזהר שם: כשקונים אתרוג כו').

35) ומזה ראי' שזהו ענין כללי באופן קיום המצות ואינו שייך לתוכן המצוה פרטית (דנטילת ד' מינים), ולכן נלמד מזה בפשיטות לכל המצות. (ולהעיר מיש"ש (הובא במג"א או"ח שם סק"ב) לענין שליש בהידור מצוה).

36) מדברי התוס' שם משמע, שר"ג לא מצא אתרוג בזול יותר. והחידוש שקנה באלף זוז הוא – כי מצד הדין לא הי' מחוייב לבזבז כ"כ בשביל קיום המצוה* [ולפ"ז, אין מזה ראי' לענייננו]. אבל רחוק לומר שא"א הי' בשום אופן להורידו המחיר דאלף זוז, שהיא שלא בערך כלל. וגם: אם זהו מקרה יוצא מן הכלל לגמרי, הרי בכלל "אין למדין מחידוש" – ולכן י"ל, שמ"ש התוס' שם "חשיב לי' רבותא דר"ג כו'" קאי אכללות הדין ד"אין צריך לבזבז כו'", ולא א"אפילו לא ימצא בפחות".

37) כמו שני בצורת וכיו"ב – דאף שאז זהו מחירו של אתרוג, ה"ז בא מצד סיבה צדדית (בדוגמת החולי דאברהם מצד שהי' גדול ווקן – ראה לקמן הערה 39).

38) גם י"ל, שגם מצד סיבה צדדית לא הי' האתרוג יקר כ"כ, ורק שהמוכרים רצו עבורו יותר – ובכ"ז קנה ר"ג בהמחיר שבקשו, ע"ד (קדושין לא, סע"א) "אם אני מבקש מכם כל ממון שבעולם אתם נותנין לי". – וזוהי הנהגה הב' דהאריז"ל (מובא בטעהמ"צ שם): "ולפעמים הי' מניח לפניהם הכיס עם המעות, והי' אומר להם שיקחו (המוכרים) מה שירצו".

39) השייכות שב"חידוש" זה לנדו"ד (שאין להביא מלאך רפאל לרפאות את אברהם קודם בוא הזמן בטבע – ראה לקמן סעיף ח'): החולי דאברהם הי' לא רק מצד סכנת המילה עצמה, אלא גם מצד שהי' גדול ["דלא סליק בשרא" – שבת קלד, ב] וזקן [שלכן הוצרך להיות "וכרות עמו הברית" – מקומות שבהערה 2] – ובכ"ז, אין לרפאותו גם מחולי זה קודם בוא הזמן בטבע.

40) להעיר מב"ר פפ"ז, ט: הרגיש ונצטער כדי שיכפול לו הקב"ה שכרו. וע"פ מ"ש לעיל בפנים, יומתק מה שבמדרש שם מקשה כ"כ בחריפות על המ"ד שלא נצטער – כי זהו יסוד עיקרי במצות מילה דאברהם, שהוצרכה להיות דוגמת המצות שלאחרי מ"ת.

ועפ"ז תתורץ בפשיטות גם קושיית המהרש"א (בחדא"ג ב"ב טז, ב – מה שאברהם לא ריפא את עצמו באבן טובה שהיתה תלוי' בצוארו.

41) ב"מ פז, ב. פרש"י פרשתנו יח, ב.

42) מו"נ ח"ב פ"ע.

---

*) לכאורה אפשר להקשות: מכיון שמצד הדין לא הי' מחוייב בזה, נמצא שלא נצטווה ע"ז, וא"כ על מה חלה החביבות שלו כשאין עליו ציווי (היינו – שאין עליו מצוה). – (ולהעיר משו"ע אדה"ז או"ח סו"ס צג ור"ס קח. אתוון דאורייתא כלל יג).

– וי"ל ההסברה בזה – דגם כשאין החיוב שבמצוה (שזהו רק כשנצטווה עליו'), ישנה המצוה מצד מציאות האתרוג (וכח הנעשי' שלו) שלולא מנינה חיצונית "ארי' דרבינו עלי'" (ולא על האתרוג כו') – יכולים לנעשות ענין שבו תתקיים המצוה – פעולה בהאתרוג (שבמצות שלאחרי מ"ת זהו ענין עיקרי במצות) – וזהו כמה חביבות כו'.

ובפשטות יותר י"ל: כיון שלאחרי שיקנה (אף שפטור הוא) יקיים מצוה ה"ז חביבה עליו.

ההסבר לכך הוא: לכל ענין למטה יש שורש למעלה, כדברי חז"ל[43] "אין לך עשב למטה שאין לו מזל מלמעלה, המכה בו ואומר לו גדל". וכיון שהכוחות הטבעיים משתלשלים מהמלאכים, הם נקראים לפעמים על שם שורשם – מלאכים.

לפי זה מובן, שכל רפואה בדרך הטבע נובעת מהמלאך רפאל, הממונה על הרפואות[44], אך היא משתלשלת בהשתלשלויות רבות, עד שהיא "מתלבשת" בלבוש טבעי, בפרט זה. בדרך כלל ניכר רק הלבוש הטבעי, ואילו אצל אברהם האיר השורש בגלוי, הוא ראה את המלאך רפאל – "וירא והנה שלשה...".

לפי זה מובן, שכאשר המלאך רפאל בא "לרפאות את אברהם" הוא לא עשה דבר שמעל לטבע – כי אברהם אבינו היה מתרפא כך, גם לפי הטבע.

ט. ריפוי טבעי רק ביום השלישי

לפי האמור לעיל, יובן הנאמר בגמרא, ש"וירא אליו הוי'" היה רק ביום השלישי של המילה:

לפי המוסבר לעיל, בסעיף ח', הכרחי לומר, שהמלאך רפאל ריפא את אברהם אבינו רק ביום השלישי, כי אילו היה מרפאו לפני כן – כאשר בדרך הטבע הנימול עדיין חולה – היה יוצא, שהקדוש־ברוך־הוא שלח מלאך כדי להסיר מאברהם קשיים הנובעים מקיום המצוה,

וכיון ש"שלשה אנשים" באו לאברהם באותו יום שבו "וירא אליו הוי'", הכרחי לומר שגם "וירא אליו" היה ביום השלישי.

י. ביקורו של הקב"ה דוקא ביום השלישי

כל האמור לעיל הוא הסבר לדברי הגמרא ש"וירא אליו" היה ביום השלישי של מילת אברהם. אך עדיין קשה: מדוע דחה הקדוש־ברוך־הוא את ביקור החולים אצל אברהם עד ליום השלישי, ולא עשה זאת בשני הימים הראשונים?

בפשטות ניתן היה לומר, שגם בשני הימים הראשונים ביקר הקדוש־ברוך־הוא אצל אברהם ביקור חולים. התורה מספרת רק על הביקור של היום השלישי, מפני שהיא מספרת על ענינים נוספים שהתרחשו באותו יום, ולכן היא מספרת על "וירא אליו" של אותו יום[45], ומכך כבר ילמדו על שני הימים הראשונים, שגם אז בא הקדוש־ברוך־הוא לבקרו – כי אין סיבה להבדיל בין היום השלישי לבין שני הימים הראשונים, ולהיפך: בשני הימים הראשונים הסכנה גדולה יותר וביקור החולים נחוץ יותר.

אך מדברי הגמרא "אותו היום יום שלישי... ובא הקדוש־ברוך־הוא לשאול באברהם" מובן, ש"בא הקדוש־ברוך־הוא לשאול באברהם" דוקא משום ש"אותו היום יום שלישי של מילה של אברהם היה".

יא. ביקורו של הקב"ה מרפא לחלוטין

הדברים יובנו לפי מאמר חז"ל[46], שעל ידי ביקור חולים מביאים רפואה לחולה. אמנם, לגבי ביקור חולים בכלל נאמר[47] שהוא "נוטל (רק) אחד מששים בחליו", אך לגבי "וירא אליו הוי'" אומר הרמב"ן[48] "שהיה לו במראה השכינה ריפוי למחלת המילה", ומשמעות

43) ב"ר פ"י, ו. זח"א רנא, א.
44) מדרש כונן. י"ר בראשית. ולהעיר מזח"א כו, ב.

45) ובפרט שמזה למדים (שבת קכז, א. רש"י פרשתנו יח, ג) שגדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה.
46) נדרים לט, ב. ב"מ ל, ב.
ואף שבגמרא שם "ובבן גילו" – הרי הקב"ה הוא "תאומתו" של ישראל (ראה שהש"ר פ"ה, ב (ב)). ולהעיר ממה שלמדו (סוטה יד, א) מ"וירא אליו" הדין דביקור חולים – וי"ל דענין פרטי ד"ביקור חולים" (שאינו נכלל בגמ"ח) הוא מה שנוטל כו' בחליו (ב"מ שם).
47) נדרים שם. ב"מ שם.
48) רמב"ן פרשתנו יח, ב – קרוב לסופו (הובא ונתבאר באוה"ת ריש פרשתנו).

הביטוי "ריפוי" היא שאברהם נרפא לחלוטין.

אין בכך סתירה לנאמר, ורש"י מביא זאת מיד לאחר מכן בפסוק, שהמלאך רפאל ריפאו" – כי רפואה זו עצמה נבעה מהרפואה שנעשתה בשורש ובהעלם על ידי "וירא אליו": ה"ריפוי למחלת המילה" שהתרחש על ידי "מראה השכינה", נמשך למטה בגלוי בשלמות על ידי המלאך רפאל.

לפי זה יש לומר, שבשני הימים הראשונים אכן לא ביקר הקדוש־ברוך־הוא אצל אברהם, כדי לא להסיר ממנו קשיים הנובעים לפי הטבע מקיום המצוה[49].

יב. ההוראה: הפיכת הטבע עצמו לאלקות

לפי האמור לעיל מובנת ההוראה שמלמדת אותנו התורה בסיפור ש"וירא אליו" היה ביום השלישי:

ההוראה הכללית מהסיפור "וירא אליו" היא, כנאמר בגמרא[50] "הקדוש־ברוך־הוא ביקר חולים שנאמר וירא אליו הוי' באלוני ממרא, אף אתה בקר חולים". ולכן נאמר בתורה "וירא אליו הוי'" – ולא "אל אברהם". אילו היה נאמר "אל אברהם", ניתן היה לחשוב שביקור זה הוא מפני מעלתו של אברהם אבינו, ואי אפשר להסיק מכך שיש לבקר ביקור חולים אצל כל יהודי. לכן אין מזכירה כאן התורה את המילה "אברהם", כדי להשמיענו, שביקור זה אינו מפני מעלתו המיוחדת של "אברהם"[51].

אך מדוע עלינו לדעת שהיה זה ביום השלישי? זאת, כדי ללמדנו, שקיום המצוות, כולל ההכנות למצוה ותוצאותיה, צריך להיעשות בדרכים טבעיות – כדי להפוך את הטבע עצמו להיות "כלי" לאלקות.

(משיחות ש"פ וירא תשכ"ה)

---

49) ע"פ מ"ש בפנים, אפשר להסביר (בה"יינה של תורה" שבפרש"י) לשון רש"י "לבקר את החולה. אמר ר' חמא בר' חנינא יום שלישי למילתו כו'" – שמפרש כאן ב' ענינים:

א) שהטעם ד"וירא אליו ה'" הוא "לבקר את החולה" – ומצד הענין דביקור חולים אין הוכחה שזה הי' ביום השלישי (כי המצוה דביקור חולים היא גם בב' ימים הראשונים, כנ"ל סעיף ב').

ב) "יום שלישי למילתו הי' כו'" – ומצד הענין דמילה, מוכח שזה הי' ביום השלישי. כי מכיון שע"י "וירא אליו" ואח"כ ביאת רפאל ריפא את אברהם (פרש"י יח, ב) לגמרי – כדמוכח מפשטות הכתובים: וימהר אברהם גו' רץ אברהם גו' – ולא רק אחד מס' בחליו שזה הוטבע בטבע (ראה הערה 46) – הרי אין להסיר את החולי שמצד המצוה קודם בוא הזמן בטבע.

והנה ע"פ הנ"ל שהי' ביום ג' ולכן נתרפא לגמרי (בבוא רפאל) – תלמיד ממולח יקשה מה צורך לבקר את החולה מקודם לזה, הרי בלאה"כ* ותומ"י יתרפא?

ולכן מזכיר רש"י שם בעל המאמר רחב"ח – המ"ד בסוטה (שם) הלוך אחר מדותיו כו' הק' ביקר חולים כו', דוהו מדתו של הקב"ה כו'.

והנה ע"פ הנ"ל תתורץ הקושיא בסוטה: מנ"ל דכאו"א עליו לבקר חולים (ורובם אינם בני גילו דנוטלין אחד מס' בחליו) ושאני הקב"ה דודאי ביקורו פועל כבן גילו. –

*) דודאי גם אם לא הצטער אברהם על שאין אורחים הי' בא רפאל לרפאו (וכן היו מהפכים סדום) – אלא שאז הי' בא כמלאך. וק"ל.

ועפ"ז מובן ג"כ דמסיים רש"י כאן "ובא הקב"ה ושאל בשלומו" דלכאורה מיותר – אלא דמדגיש דרך "לשאול בשלומו" בא. ולכן חיוב דבקו"ח הוא גם על שאינו בן גילו. וק"ל.

50) סוטה שם.

51) וראה ש"ח כאן, שזהו גם הטעם מה שרש"י מדייק "לבקר את החולה" – אף שהי' יכול לכתוב (בקיצור) "לבקרו" – בכדי להשמיענו*, שזהו מצד הענין דביקור חולים – אפילו באם הי' זה מישהו אחר.

*) בפשטות י"ל, שכותב כן בכדי לבאר למה ביקר הקב"ה את אברהם.

לזכות
כ"ק אדוננו מורנו ורבינו
מלך המשיח

הוספה
בשורת הגאולה
מז.

פעולתו של אדנ"ע ביסוד ישיבת תומכי תמימים – כמבואר בשיחתו הידועה[1] בענין "כל היוצא למלחמת בית דוד", שתלמידי תומכי תמימים הם "חיילי בית דוד" שיוצאים למלחמת בית דוד נגד אלו "אשר חרפו עקבות משיחך"[2], ובלשון הרמב"ם בהלכות מלכים ומלחמות ומלך המשיח[3]: "ילחם מלחמות ה'" עד ש"נצח", כמרומז גם בהמשך הכתובים ד"אשר חרפו עקבות משיחך" – "ברוך ה' לעולם אמן ואמן"[4], ש"אמן" (ועאכו"כ ב"פ אמן) מורה על הנצחון במלחמה[5], שעי"ז נעשה ביאת וגילוי דוד מלכא משיחא בפועל ממש.

ובהדגשה יתירה בדורנו זה – דור השלישי לאדנ"ע ולתלמידיו חיילי בית דוד, שבו מסתיימת ונשלמת עבודתם של חיילי בית דוד להביא את הגאולה בפועל ממש ע"י דוד מלכא משיחא, וכדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בחיים חיותו בעלמא דין שכבר נסתיימה ונשלמה כל העבודה, ועומדים מוכנים לקבלת דוד מלכא משיחא, ועאכו"כ לאחרי המשך העבודה באופן ש"נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"[6].

ובדורנו זה נמצאים כבר בשנת הצדי"ק – לאחרי סיום שנת הפ"ט, הקשורה עם מזמור הפ"ט, שסיומו וחותמו "אשר חרפו עקבות משיחך", "ברוך ה' לעולם אמן ואמן", גמר הנצחון דמלחמת בית דוד, ומתחילה

---

1) שיחת שמח"ת תרס"א – לקו"ד ח"ד תשפז, ב ואילך. ס' השיחות תש"ב ס"ע 141 ואילך.
2) תהלים פט, נב.
3) ספי"א.
4) שם, נג.
5) ראה נזיר בסופה. וש"נ.
6) תבוא כט, ג.

התקופה השייכת למזמור צדי"ק, שסיומו וחותמו „ויהי נועם ה' אלקינו עלינו גו' ומעשה ידינו כוננהו", דקאי על בית המקדש דלעתיד[7], „מקדש אדנ־י כוננו ידיך"[8].

* * *

ועוד והוא העיקר:

נוסף על המבואר לעיל שקיימת מציאותו של משיח בניצוץ משיח (בחי' היחידה) שבכאו"א מישראל, קיימת גם מציאותו של משיח כפשוטו (יחידה הכללית) – כידוע ש„בכל דור ודור נולד א' מזרע יהודה שהוא ראוי להיות משיח לישראל"[9], „א' הראוי מצדקתו להיות גואל, ולכשיגיע הזמן יגלה אליו השי"ת וישלחו כו'"[10], ואילו לא היו מתערבים ענינים בלתי רצויים המונעים ומעכבים כו', הי' מתגלה ובא בפועל ממש.

וע"פ הודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, משיח[11] שבדורנו, שכבר נסתיימו ונשלמו כל עניני העבודה ועומדים מוכנים לקבלת פני משיח צדקנו, הרי, בימינו אלו נתבטלו כל המניעות והעיכובים כו', וכיון שכן, ישנה (לא רק המציאות דמשיח, אלא) גם ההתגלות דמשיח, ועכשיו צריכים רק לקבל פני משיח צדקנו בפועל ממש!

. . . וכיון שכן, מובן, שכל הענינים וכל הפעולות חדורים בעניני משיח וגאולה, כולל גם באכילתו ושתייתו, שמשתוקק לסעודה דלויתן ושור הבר ויין המשומר, עד כדי כך שגם לאחרי הסעודה נשאר רעב לסעודה דלויתן ושור הבר ויין המשומר, ובמילא, טוען להקב"ה שאינו

---

7) מדרש תהלים עה"פ.

8) בשלח טו, יז.

9) פי' הברטנורא למגילת רות.

10) ראה שו"ת חת"ס חו"מ (ח"ו) בסופו (סצ"ח). וראה שד"ח פאת השדה מע' האל"ף כלל ע'. ועוד.

11) יחידה הכללית, שמאירה ומתגלה בנשמתו של נשיא הדור, שכולל את כל נש"י שבדור (ראה ד"ה פדה בשלום בשערי תשובה לאדהאמ"צ פי"ב).

יכול לקיים המצוה ד"ואכלת ושבעת **וברכת"**[12] לאמיתתה **עד שהקב"ה יושיבנו על שולחנו להסעודה דלעתיד לבוא.**

(משיחות ש"פ וירא, ח"י מר־חשון תשנ"ב)

---

12) עקב ח, יו"ד.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלימה".

מעיין חי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770, על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלת קהילות בשבת, בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת "אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"
ושיחת ש"פ שופטים ה'תנש"א
מדור מיוחד לספרים וחוברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: http://www.moshiach.net/blind

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לעילוי נשמת
הוו"ח ר' **אילן** ב"ר **נח** ע"ה **בריל**
נפטר ביום כ"ו מ"ח ה'תשס"ט
ת. נ. צ. ב. ה.
ולזכות
זוגתו מרת **קיילא מינא יהודית** בת **מרים** תחי' **בריל**
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת
גואל צדק ומתוך בריאות הנכונה
*
נדפס ע"י משפחתם שיחיו

הי' שותף בהפצת ענייני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 6844-753 (718) או 7095-934 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula*!!!
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved One
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
http://www.torah4blind.org
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
http://www.torah4blind.org